

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMA

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS LIKUMS

I NODAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) lietošanas noteikumi - ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja norādījumi, kurus ievērojot prece vai pakalpojums saglabā lietošanas (izmantošanas) īpašības un pienācīgu kvalitāti, kā arī nerada apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi;

2) pakalpojums - personas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros par atlīdzību vai bez tās izpildīts patērētāja pasūtījums vai tāda ar patērētāju noslēgta līguma pildīšana, saskaņā ar kuru tiek iznomāta kāda lieta, izgatavota jauna lieta, uzlabota vai pārveidota esoša lieta vai tās īpašības vai veikts darbs, vai gūts nematerializēts darba rezultāts;

3) patērētājs - fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot preci vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību;

4) pakalpojuma sniedzējs - persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros sniedz pakalpojumu patērētājam;

5) pārdevējs - persona (arī importētājs), kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros piedāvā vai pārdod preci patērētājam, kā arī persona, kas darbojas pārdevēja vārdā vai viņa uzdevumā;

6) prece - jebkura lieta, ko piedāvā vai pārdod patērētājam;

7) ražotājs - persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros, kas izgatavo vai atjauno preci pārdošanai vai uzrāda sevi kā ražotāju, norādot (marķējot) uz preces vai tās iesaiņojuma vai preces tehniskajā pasē savu nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 27.10.2005., 19.06.2008.)

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt patērētājam iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, slēdzot līgumu ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju.

3.pants. Patērētāja tiesību pārkāpums

Patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja:

- 1) iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, nav ievērota patērētāja izvēles brīvība un viņa izteiktā griba;
  - 2) nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi;
  - 3) nav nodrošināta iespēja saņemt vispusīgu un pilnīgu informāciju par preci vai pakalpojumu vai preces vai pakalpojuma cenu;
  - 4) patērētājam pārdota nedroša vai līguma noteikumiem neatbilstoša prece vai sniegts nedrošs vai līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums;
  - 5) samaksa par pirkumu un svars vai mērs nav noteikti pareizi, kā arī nav nodrošināta iespēja pārliecināties par to;
  - 6) līgumsaistības nav pienācīgi izpildītas;
  - 7) patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības;
  - 8) nav izsniegts darījumu apliecinošs dokuments.
- (pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

3.¹pants. Atšķirīgas attieksmes aizliegums

(1) Piedāvājot preci vai pakalpojumu, pārdodot preci vai sniedzot pakalpojumu, aizliegta atšķirīga attieksme patērētāja dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ.

(2) Atšķirīga attieksme pret patērētāju pieļaujama, ja preces vai pakalpojuma piedāvāšana, preces pārdošana vai pakalpojuma sniegšana tikai vai galvenokārt viena dzimuma, noteiktas rases vai etniskās piederības personām ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi.

(3) Atšķirīgas attieksmes aizliegums neskar līgumu slēgšanas brīvību, izņemot gadījumu, kad līgumslēdzējas puses izvēle tiek pamatota ar personas dzimumu, rasi vai etnisko piederību.

(4) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums tiek pārkāpts, patērētājs var aizstāvēt savas tiesības Tiesībsarga likumā noteiktajā kārtībā, kā arī vērsties tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja strīda gadījumā patērētājs norāda uz apstākļiem, kas varētu būt par pamatu viņa tiešai vai netiešai diskriminācijai dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgas attieksmes aizliegums nav pārkāpts.

(6) Tieša diskriminācija ir tāda attieksme pret personu, kas tās dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ salīdzināmā situācijā ir, bija vai varētu būt mazāk labvēlīga nekā pret citu personu. Netieša diskriminācija ir šķietami neitrāls noteikums, kritērijs vai prakse, kas rada vai var radīt nelabvēlīgas sekas personas dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ, izņemot gadījumu, kad šāds noteikums, kritērijs vai prakse ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi.

(7) Par diskrimināciju uzskatāma arī personas aizskaršana vai norādījums to diskriminēt.

(8) Aizskaršana ir personas pakļaušana tās dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ tādai un šīs personas viedokļa nevēlamai rīcībai (tai skaitā seksuāla rakstura rīcībai), kuras mērķis vai rezultāts ir šīs personas cieņas aizskaršana un iebiedējošas, naidīgas, pazemojošas vai degradējošas vides radīšana.

(9) Par diskrimināciju dzimuma dēļ uzskatāma arī mazāk labvēlīga attieksme pret sievieti grūtniecības laikā vai pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, - visā barošanas laikā.

(10) Aizliegts tieši vai netieši radīt patērētājam nelabvēlīgas sekas, ja viņš šajā pantā noteiktajā kārtībā aizstāv savas tiesības.

(11) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums vai aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas tiek pārkāpts, patērētājam ir tiesības prasīt līguma izpildi, kā arī zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu. Strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata.

(jauns pants ar 19.06.2008.)

4.pants. Patērētāja izvēles brīvība un griba

(1) Stājoties līgumattiecībās ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, patērētājam jādod iespēja pilnībā realizēt savu izvēli un gribu, iegādājoties tieši tādu preci vai saņemot tieši tādu pakalpojumu, kādu patērētājs vēlas, izņemot likumā noteiktos ierobežojumus. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir respektēt šo gribu. Izvēle un griba paužama līguma noteikumos, vai arī tai jābūt redzamai pēc lietas apstākļiem.

(2) Pirms patērētājs iegādājas preci vai saņem pakalpojumu, tam jādod iespēja novērtēt attiecīgās preces vai pakalpojuma derīgumu un atbilstību. Patērētājam jāsaņem pilnīga informācija par preci vai pakalpojumu, norēķināšanās veidu, līguma izpildījumu un atbildību, ja līgumsaistības tiek pārkāptas.

(3) Patērētājam nav pienākums pieņemt preci vai pakalpojumu un samaksāt cenu par preci vai pakalpojumu, ja prece ir piegādāta vai pakalpojums sniegts, patērētājam neizdarot pasūtījumu.

4.¹pants. Atsevišķu likuma normu piemērošana

(1) Šā likuma III un IV nodaļas noteikumi piemērojami tādām tiesiskajām attiecībām, kuras tiek nodibinātas starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju, kā arī jebkuru citu tiesību subjektu, kurš izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties preci vai izmantot pakalpojumu nolūkam, kas nav saistīts ar šā tiesību subjekta saimniecisko vai profesionālo darbību.

(2) Šā likuma 5. un 6.panta noteikumi piemērojami arī tādām tiesiskajām attiecībām, kuras uz līguma pamata tiek nodibinātas starp fizisko personu un ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar patērētāju, tajā skaitā par patērētāja līgumsaistību izpildes nodrošināšanu ar ķīlu vai galvojumu, ja šādu attiecību nodibināšana nav saistīta ar minētās fiziskās personas saimniecisko vai profesionālo darbību.

(pantā grozījumi ar 27.10.2005., 21.05.2009.)

II NODAĻA LĪGUMI

5.pants. Līgumslēdzēju pušu tiesiskā vienlīdzība

(1) Līgumos, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības.

(2) Līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie:

- 1) samazina ar likumu noteikto pušu atbildību;
- 2) ierobežo patērētāja tiesības slēgt līgumus ar trešajām personām;
- 3) nosaka priekšrocības ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam un ierobežojumus patērētājam;
- 4) noteic, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām;
- 5) patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.

6.pants. Netaisnīgi līguma noteikumi

(1) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā.

(2¹) Neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam.

(3) Līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas:

- 1) ir pretrunā ar šā likuma 5.pantu;
- 2) samazina ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbildību vai atbrīvo tos no atbildības gadījumos, kad patērētājs guvis kaitējumu veselībai, vai patērētāja nāves gadījumā, kuram par cēloni bijusi ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja darbība vai bezdarbība;
- 3) ierobežo vai izslēdz iespēju patērētājam izmantot savas likumīgās prasījuma tiesības gadījumā, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav izpildījis līgumsaistības vai ir tās izpildījis daļēji, ieskaitot arī ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja prasījuma dzēšanu ar patērētāja pretpasījumu;
- 4) uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi;
- 5) paredz preces vai pakalpojuma cenas noteikšanu piegādes brīdī vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu;
- 6) ierobežo ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākumu pildīt saistības, ko uzņēmies viņa pārstāvis, vai pakārto šīs saistības kādai formalitātei;
- 7) izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā;
- 8) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji atkāpties no līguma, izņemot gadījumu, kad tāda iespēja ir nodrošināta arī patērētājam, vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt beztermiņa līgumu bez brīdinājuma;
- 9) paredz automātiski pagarināt noteikta termiņa līgumu, ja patērētājs neinformē par līguma nepagarināšanu, un nosaka patērētājam nepamatoti īsu laiku šīs informācijas sniegšanai;
- 10) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam paturēt patērētāja samaksāto summu, ja patērētājs atkāpjas no līguma, bet neparedz patērētājam tādu pašu iespēju, proti, saņemt ekvivalentu summu, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atkāpjas no līguma;
- 11) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam nodot tālāk savas tiesības un pienākumus, tādējādi samazinot piedāvātās garantijas apjomu bez patērētāja piekrišanas;
- 12) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus vai preces vai pakalpojuma raksturojumu.

(4) Novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus.

(5) Līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus.

(6) Ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi.

(7) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt.

(8) Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

(9) (daļa izslēgta ar 19.06.2008.)

(10) Ja starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju rodas strīds par to, vai noslēgtajā līgumā ietvertie noteikumi ir netaisnīgi, jebkurai no līgumslēdzējām pusēm ir tiesības vērsties tiesā, bet patērētājs ir tiesīgs vērsties arī Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

(10¹) Ja netaisnīgo līguma noteikumu dēļ patērētājam rodas zaudējumi, savu likumisko tiesību un interešu aizsardzībai patērētājs ir tiesīgs vērsties ar prasību tiesā.

(11) Tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 19.06.2008., 21.05.2009.)

7.pants. Līgumi, kuros patērētājs ir trešā persona

(1) Līgumos, kuros ražotājs vai pārdevējs apsola piegādāt preces vai pakalpojuma sniedzējs apsola sniegt pakalpojumus par labu patērētājam kā trešajai personai, tai līgumslēdzējai pusei, kam šāds apsoliņums dots, ir pienākums iepazīstināt patērētāju ar noslēgto līgumu un dot iespēju noteiktā termiņā pievienoties tam, lai patērētājs iegūtu patstāvīgas tiesības prasīt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja šāda līguma izpildījumu un zaudējumu atlīdzību par nepienācīgu izpildījumu vai kavējumu.

(2) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst atteikties noslēgt līgumu vai atteikties pildīt noslēgtu līgumu par preces piegādi vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam kā trešajai personai tikai tāpēc, ka ar personu, kam apsoliņums dots, nav nokārtotas citas iepriekšējas saistības.

8.pants. Patērētāja kredītēšana

(1) Saskaņā ar patērētāja kredītēšanas līgumu persona, kas nodarbojas ar patērētāja kredītēšanu, piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu, tai skaitā kredītu nekustamā īpašuma iegādei. Kredīts noformējams kā atlikts maksājums, aizdevums vai cita finansiāla vienošanās.

(2) Patērētāja kredītēšanas līgums slēdzams rakstveidā, un patērētājam izsniedzams viens šā līguma eksemplārs. Samaksa par precī vai pakalpojumu nosakāma naudā. Patērētāja kredītēšanas līgumā aizliegts noteikt vērtspāpīrus par norēķināšanās līdzekli.

(3) Patērētājam ir tiesības izpildīt savas saistības pirms patērētāja kredītēšanas līgumā noteiktā termiņa. Šajā gadījumā viņam ir tiesības uz kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu.

(4) Patērētāja kredītēšanas līgumā ietveramo informāciju, nosacījumus, kad patērētāja kredītēšanas līguma prasības var nepiemērot, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi un kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(5) Persona, kas nodarbojas ar patērētāja kredītēšanu:

1) pirms kredīta izsniegšanas pieprasa un saņem Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par patērētāja ienākumiem vai satura ziņā līdzvērtīgu citas valsts nodokļu administrācijas izziņu. Minēto izziņu nepieprasa, ja patērētājs ir valsts amatpersona un informācija par viņa ienākumiem ir publiski pieejama;

2) pirms kredīta izsniegšanas patērētājam, dokumentējot veiktos pasākumus, izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ņemot vērā šīs daļas 1.punktā minētos dokumentus;

3) nodrošina visu ar kredīta izsniegšanu saistīto dokumentu glabāšanu vienu gadu pēc patērētāja kredītēšanas līgumā noteikto saistību izpildes.

(6) (daļa izslēgta ar 19.06.2008.)

(7) Šā panta piektās un desmitās daļas noteikumi attiecināmi uz patērētāja kredītēšanas līgumu, kurā kredīta summa ir vienāda ar 100 minimālajām mēnesālgām vai lielāka.

(8) Valsts ieņēmumu dienesta izsniedzamās izziņas par kredītaņēmēja ienākumiem saturu, kā arī izziņas pieprasīšanas un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(9) Šā panta piektās daļas noteikumi nav attiecināmi uz tādu darījumu kredītēšanu, kuri tiek veikti ar finanšu instrumentiem.

(10) Kredīts, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku, izsniedzams ne vairāk kā 90 procentu apmērā no attiecīgā nekustamā īpašuma tirgus vērtības.

(11) Šā panta piektās un desmitās daļas noteikumus nepiemēro patērētāja kredītēšanas līgumiem, kas tiek slēgti ar citu valstu iedzīvotājiem, ja kredīta piešķiršanas mērķis nav nekustamā īpašuma vai cita Latvijas Republikas publiskajos reģistros reģistrējama īpašuma iegāde vai izmantošana.

(pantā grozījumi ar 17.05.2007., 19.06.2008.)

8.¹pants. Īpaši noteikumi attiecībā uz kredītiem, kuru atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku

(1) Kredīta devējam nav tiesību pieprasīt patērētājam, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu:

1) izsniegtā kredīta papildu nodrošinājumu, pamatojoties uz to, ka kredīta nodrošinājumā esošā nekustamā īpašuma vērtība ir samazinājusies nekustamā īpašuma tirgus izmaiņu dēļ;

2) jebkādas izmaksas par hipotekārā kredīta nodrošinājuma pārvērtēšanu līguma darbības laikā;

3) izsniegtā kredīta pirmstermiņa atmaksu.

(2) Ja patērētājs, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu, to lūdz, kredīta devējam ir pienākums izskatīt patērētāja priekšlikumu par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu vai kredīta valūtas maiņu. Atteikuma gadījumā kredīta devējs sniedz patērētājam motivētu atbildi 30 dienu laikā.

(3) Šā panta otrajā daļā minētās līguma noteikumu izmaiņas nedrīkst būt patērētājam nelabvēlīgākas salīdzinājumā ar līgumā izdarāmo izmaiņu piedāvāšanas brīdī pastāvošajiem tirgus nosacījumiem. Patērētājs šā panta otrajā daļā minēto izmaiņu veikšanu ir tiesīgs prasīt ne biežāk kā vienu reizi gada laikā. Kredīta devējam nav tiesību prasīt jebkādu kompensāciju par šādu izmaiņu veikšanu, izņemot pamatotu un samērīgu maksu par pakalpojuma administratīvajiem izdevumiem.

(4) Par būtisku līguma pārkāpumu šā panta izpratnē uzskatāma:

1) kredīta atmaksas vai procentu samaksas maksājumu kavēšana ilgāk kā par 60 dienām vai biežāk kā trīs reizes gada laikā, katru reizi ilgāk par 30 dienām;

2) kredīta neizmantošana kredīta līgumā paredzētajam mērķim.

(jauns pants ar 21.05.2009.)

9.pants. Līgums, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas

(1) Saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, pārdevējs piegādā preces vai pakalpojuma sniedzējs sniedz pakalpojumus patērētājam, pēc savas iniciatīvas vai pēc patērētāja nepārprotami izteikta lūguma apmeklējot patērētāju mājās, darbavietā vai citā viņa atrašanās vietā.

(2) Līgumā, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, ietveramo informāciju, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(3) Slēdzot līgumu ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas, persona, kas slēdz līgumu pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja vārdā vai pārstāvēt pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un tā intereses, pēc patērētāja pieprasījuma uzrāda šādus dokumentus:

- 1) personu apliecinošu dokumentu;
- 2) apliecību, kurā ir fotogrāfija, kā arī norādīts amats, pārdevēja nosaukums (firma), pārdevēja reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā un juridiskā adrese;
- 3) pilnvarojuma līgumu (ja tāds ir nepieciešams);
- 4) apliecību par pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā vai tās kopiju vai Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu maksātāju reģistrācijas apliecību vai tās kopiju.

(4) Ražotājs vai pārdevējs, kas realizē preces, izmantojot tirdzniecības automātus, uz tirdzniecības automāta norāda ražotāja vai pārdevēja nosaukumu (firmu), reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā un juridisko adresi.

(pantā grozījumi ar 27.10.2005., 21.05.2009.)

10.pants. Distances līgums

(1) Distances līgums ir vienošanās starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, pamatojoties uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvājumu ar adresēta vai neadresēta iespieddarba, tipveida vēstules, kataloga, presē publicētas reklāmas, kurai pievienots pasūtījuma kupons, telefona, faksimila, Interneta, elektroniskā pasta, televīzijas, radio un citu informācijas nosūtīšanas vai pārraidīšanas līdzekļu starpniecību.

(2) Faksimilu, automātisko atbildētāju un distances saziņas līdzekļus, kurus izmantojot iespējams individuāls kontakts ar patērētāju, ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var izmantot tikai tādā gadījumā, ja saņemta patērētāja nepārprotama piekrišana.

(3) Distances līgums izpildāms ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saņemis pasūtījumu no patērētāja, ja vien līgumslēdzējas puses nav vienojušās citādi.

(4) Distances līgumā ietveramo informāciju, atsevišķus līguma izpildes nosacījumus, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību piemērošanu, realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

11.pants. Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku

(1) Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku ir līgums, kurš noslēgts vismaz uz trim gadiem un saskaņā ar kuru lietošanas tiesības iegūtas uz laiku, kas nav mazāks par vienu nedēļu noteiktā vai nosakāmā kalendārā gada posmā.

(2) Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku slēdzams rakstveidā, un patērētājam izsniedzams viens šā līguma eksemplārs.

(3) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku, ir aizliegts pieprasīt no patērētāja priekšapmaksu vai avansa maksājumus, pirms izbeidzies termiņš, kura laikā patērētājs var izmantot atteikuma tiesības.

(4) Līgumā par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu ietveramo informāciju, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(5) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas Latvijā esošas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu, jautājumos, kurus neregulē šis likums, piemēro Civillikumu un citus normatīvos aktus.

(6) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas ārvalstīs esošas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku, piemērojami attiecīgajā valstī spēkā esošie likumi, ciktāl tas nodrošina šajā likumā noteikto.

12.pants. Atteikuma tiesības

(1) Atteikuma tiesības ir patērētāja tiesības noteiktā termiņā vienpusēji atkāpties no līguma (atteikt pasūtījumu), nemaksājot līgumsodu, procentus vai zaudējuma atlīdzību.

(2) Patērētājs var izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no:

1) līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas;

2) distances līguma;

3) līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

(3) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs šā panta otrajā daļā minēto līgumu noslēgšanas brīdī vai preces pārdošanas vai pasūtījuma nodošanas brīdī iesniedz patērētājam rakstveida atteikuma veidlapu, kurā minēts ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukums (firma), vārds, uzvārds un adrese, kā arī sniegts atteikuma tiesību apraksts.

(4) Patērētājs rakstveida atteikumu adresē personai, kuras nosaukums (firma), vārds, uzvārds un adrese norādīta atteikuma veidlapā. Ja patērētājam netiek izsniegta rakstveida atteikuma veidlapa, rakstveida atteikumu adresē ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ar kuru noslēgts līgums. Atteikuma nosūtīšana noteiktā termiņā izbeidz līgumu un atbrīvo patērētāju no jebkurām līgumsaistībām, izņemot izmaksas, kas saistītas ar preču vai lietas atdošanu atpakaļ ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam.

(5) Patērētāja pienākums ir septiņu dienu laikā pēc rakstveida atteikuma nosūtīšanas atdot preci vai lietu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam (ja prece vai lieta ir saņemta). Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir septiņu dienu laikā pēc izmaksas apstiprinošu dokumentu saņemšanas atmaksāt patērētājam to naudas summu kopā ar procentiem, kura par preci vai lietu, vai pakalpojumu samaksāta līdz līguma izbeigšanas brīdim. Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības un iesniedz prasījumu saskaņā ar šā likuma 27.pantu un preci vai lietu atdod par saviem līdzekļiem, tad ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam septiņu dienu laikā pēc izmaksas apstiprinošu dokumentu saņemšanas jākompensē patērētājam arī ar preces vai lietas atdošanu saistītās izmaksas.

(6) Patērētājs ir atbildīgs par preces kvalitātes un drošuma saglabāšanu atteikuma tiesību realizēšanas termiņā.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 27.10.2005., 21.05.2009.)

III NODAĻA

PRECES VAI PAKALPOJUMA ATBILSTĪBA

LĪGUMA NOTEIKUMIEM

(nosaukumā grozījumi ar 22.11.2001.)

13.pants. Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākums nodrošināt preces vai pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem

(1) Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt preces vai pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem. Precei un pakalpojumam jāatbilst ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajiem paziņojumiem (īpaši reklāmā un marķējumā ietvertajai informācijai) par šo preci vai pakalpojumu.

(2) Ražotājs, pārdevējs un pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par jebkuru neatbilstību līguma noteikumiem, kas eksistē preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas dienā.

(3) Ja preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem atklājas sešu mēnešu laikā pēc preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas, uzskatāms, ka tā eksistēja preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas dienā, izņemot gadījumu, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē pierāda pretējo.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 19.06.2008.)

14.pants. Preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem

(1) Prece neatbilst līguma noteikumiem, ja:

1) tā neatbilst normatīvajos aktos vai normatīvtehniskajos dokumentos noteiktajām prasībām, kā arī parasti izvirzāmām prasībām - tai nepiemīt īpašības un izpildījums, kāds parasti piemīt tāda paša veida precēm un kādu patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā preces raksturu;

2) tā nav derīga mērķiem, kādi paredzēti normatīvtehniskajos dokumentos vai tehniskajā pasē, bet, ja tādu nav, - mērķiem, kādiem tāda paša nosaukuma un apraksta preces parasti tiek izmantotas;

3) tā nav derīga mērķiem, kuriem patērētājs izvēlēties preci un par kuriem tas tieši vai netieši paziņojis pārdevējam, slēdzot līgumu, izņemot gadījumus, kad pārdevējs pārdošanas laikā nevarēja saprast šādus speciālus mērķus un patērētājam nebija pamatota iemesla pašauties uz pārdevēja kompetenci un spriedumu;

4) tā neatbilst īpašībām vai tās komplektācija neatbilst tai komplektācijai, kādas līguma slēgšanas vai piedāvājuma izteikšanas laikā pārdevējs uzrādījis ar preču paraugiem vai modeļiem;

5) tā nav iesaiņota, bet iesaiņojums ir nepieciešams, lai pasargātu preci no bojājumiem vai bojāšanās;

6) par to sniegta maldinoša, nepatiesa, nepilnīga vai neskaidra (nesalasāma) informācija vai tā nav sniegta vispār un tāpēc preci nav iespējams lietot paredzētajam nolūkam vai arī tā rada vai var radīt apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi;

7) tā ir viltota.

(2) Pakalpojums neatbilst līguma noteikumiem, ja:

1) to sniedzot, nav ievērotas normatīvo aktu vai normatīvtehnisko dokumentu prasības, vai tam ir citi trūkumi;

2) par to sniegta maldinoša, nepatiesa, nepilnīga vai neskaidra (nesalasāma) informācija vai tā nav sniegta vispār un tāpēc pakalpojumu nav iespējams izmantot paredzētajam nolūkam vai arī tas rada vai var radīt apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi.

(3) Prece vai pakalpojums nav uzskatāms par neatbilstošu līguma noteikumiem, ja pirms līguma slēgšanas patērētājs ir saņēmis rakstveida brīdinājumu par preces vai pakalpojuma nepienācīgu kvalitāti vai nepienācīgas kvalitātes iemesls ir patērētāja piegādātie materiāli, izņemot gadījumu, kad pakalpojuma sniedzējam kā profesionālim vajadzēja to zināt un rakstveidā brīdināt patērētāju.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

15.pants. Izņēmums attiecībā uz nepienācīgas kvalitātes preces piedāvāšanu un pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu

(pants izslēgts ar 22.11.2001.)

16.pants. Garantija

(1) Garantija ir ražotāja vai pārdevēja bezmaksas apsolījums atmaksāt patērētājam par precī vai lietu samaksāto naudas summu, apmainīt precī vai lietu pret atbilstošu precī vai lietu, bez atlīdzības novērst preces vai lietas neatbilstību vai veikt citas darbības, ja prece vai lieta neatbilst garantijā vai reklāmā sniegtajam raksturojumam.

(2) Garantija dodama rakstveidā, un tajā skaidri norādāmi nosacījumi prasījuma pieteikšanai attiecībā uz garantiju, garantijas termiņš - laikposms, uz kuru attiecināta garantija, kā arī garantijas devēja nosaukums (firma) vai vārds, uzvārds un adrese. Garantijā norāda, ka patērētājam ir noteiktas tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem un ka garantija šīs tiesības neietekmē. Ja garantija neatbilst šiem noteikumiem, tas neietekmē garantijas derīgumu un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai garantija tiktu izpildīta.

(3) Garantija ir saistoša tās devējam atbilstoši garantijas dokumenta nosacījumiem un attiecīgajā reklāmā sniegtajai informācijai.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 27.10.2005., 21.05.2009.)

IV NODAĻA INFORMĀCIJA PAR PRECĒM UN PAKALPOJUMIEM

17.pants. Informācijas nodrošināšana

(1) Ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir iepazīstināt patērētāju ar patiesu un pilnīgu informāciju par piedāvātās preces vai pakalpojuma kvalitāti, drošumu, cenu, garantiju un garantijas remonta iespējām, lietošanas noteikumiem, ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu un adresi, norādot to marķējumā, pievienotajā lietošanas pamācībā, tehniskajā pasē vai citādā rakstveida informācijā.

(2) Patērētājam ir tiesības pieprasīt, lai papildu informācija tiek sniegta arī mutvārdos.

(3) Kārtību, kādā norādāma pārdošanas cena un mērvienības cena precēm, kas tiek piedāvātas patērētājam, kā arī kārtību, kādā norādāmas cenas pakalpojumiem, reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(pantā grozījumi ar 29.04.2004.)

18.pants. Informācija par ražotāju

(1) Lai varētu identificēt ražotāju, marķējumā uz preces, iesaiņojuma vai pievienotās etiķetes norādāma ražotāja atrašanās vieta un ražotāja nosaukums (firma). Ja tas nav iespējams, ražotāja atrašanās vietu un ražotāja nosaukumu (firmu) norāda uz ārējā iepakojuma, pavaddokumentos vai tirdzniecības vietā.

(2) Pārdevējam aizliegts piedāvāt vai pārdot viltotu preci vai preci, kuras ražotāju nav iespējams identificēt. Noteikums par ražotāja identificēšanu neattiecas uz lietotas preces pārdošanu.

(3) (daļa izslēgta ar 21.05.2009.)

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 21.05.2009.)

19.pants. Informācija par sevišķām preču īpašībām

Tehniski sarežģītas preces, kā arī preces, kuras satur bīstamas vielas vai kuru lietošanai nepieciešamas īpašas iemaņas, ražotājam jāapgādā ar lietošanas noteikumiem, brīdinājuma zīmēm vai simboliem. Ja lietošanas noteikumos ietvertā informācija ir svešvalodā, jāpievieno informācijas tulkojums valsts valodā.

20.pants. Preču marķējumam izvirzāmās vispārīgās prasības

(1) Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt labi redzamai un saprotamai, tai objektīvi jāatspoguļo preces drošums vai nekaitīgums un kvalitāte. Marķējumā sniegtā informācija nedrīkst piedēvēt precei īpašības, kādas tai nepiemīt, kā arī maldināt pircēju, ka precei piemīt kādas specifiskas īpašības, ja tādas īpašības piemīt visām attiecīgā veida precēm.

(2) Marķējumam jābūt neizdzēšamam. Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt skaidrai, to nedrīkst aizsegt ar citu rakstveida informāciju, attēlu vai uzlīmi.

(3) Ražotājam vai pārdevējam jānodrošina, lai preču marķējumā ietvertā informācija tiktu sniegta patērētājam, ievērojot normatīvos aktus, kas reglamentē valsts valodas lietošanu.

(4) Pārdevējam aizliegts piedāvāt un pārdot preces, kuru marķējumā sniegtā informācija vai marķējuma izpildījums neatbilst šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām.

(5) Preču marķējuma vispārīgās prasības neattiecas uz lietotu preču pārdošanu.

21.pants. Sevišķais preču marķējums

(1) Preces un preču grupas, kurām nepieciešams sevišķs marķējums, kā arī minēto preču un preču grupu marķēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) (daļa izslēgta ar 22.03.2007., stājas spēkā ar 11.08.2007.)

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 22.03.2007., stājas spēkā ar 11.08.2007.)

21.¹pants. Izpārdošana un cenu pazemināšana

(1) Vārdu «izpārdošana» vai citu līdzīgas nozīmes vārdu, piedāvājot preces, atļauts lietot tikai tad, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- 1) tas attiecas uz visu preču izpārdošanu vai norādītās daļas izpārdošanu;
- 2) izpārdošana notiek ierobežotā un norādītā laikposmā;
- 3) cenas ir zemākas nekā attiecīgo preču vai pakalpojumu parastās cenas.

(2) Vārdus «atlaišanas», «pazemināšanas cenas» vai citus līdzīgas nozīmes vārdus, piedāvājot preces vai pakalpojumus, atļauts lietot tikai tad, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

1) tas attiecas uz tādas preces pārdošanu vai tāda pakalpojuma sniegšanu, ar kuru pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pastāvīgi nodarbojas;

2) šāda tirdzniecība notiek ierobežotā laikposmā;

3) cenas ir zemākas nekā attiecīgo preču vai pakalpojumu parastās cenas.

(3) Pēc cenu pazemināšanas, atlaižu vai izpārdošanas publiskas izsludināšanas jābūt skaidri norādītai preču un pakalpojumu sākotnējai cenai un cenai pēc pazemināšanas.

(4) Par izpārdošanu publiski jāpaziņo vismaz piecas dienas pirms tās sākuma, izliekot paziņojumu tirdzniecības vietā.

(5) Attiecīgās preces vai pakalpojuma cena, kurai tiek noteiktas atlaišanas, nedrīkst mainīties vismaz mēnesi pirms cenu pazemināšanas, atlaižu vai izpārdošanas publiskas izsludināšanas.

(6) Aizliegts izsludināt un veikt vienu un to pašu preču vai pakalpojumu izpārdošanu, ja nav pagājuši trīs mēneši kopš pēdējās izpārdošanas, izņemot gadījumu, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs tiek likvidēts vai tiek mainīts darbības veids.

(jauns pants ar 22.11.2001.)

IV¹ NODAĻA

KĀRTĪBA, KĀDĀ ORGANIZĒ TIRDZNIECĪBU UN PAKALPOJUMU SNIEGŠANU

(jauna nodaļa ar 21.05.2009.)

21.²pants. Labas komercprakses principu ievērošana

Organizējot preču pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu, jāievēro profesionālā rūpība un godīgums attiecībā pret patērētāju.

21.³pants. Informācija par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju

Pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietā ir jābūt informācijai par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju [nosaukums (firma)] un darba laiku.

21.⁴pants. Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietas iekārtošana

(1) Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietu iekārto un noformē tā, lai varētu identificēt pakalpojuma sniedzēju vai pārdevēju un tam piederošās preces.

(2) Ja tirdzniecības teritorijā, ēkā vai telpā ar tirdzniecību nodarbojas vairāki pārdevēji, valdītājs apstiprina plānu, kurā norāda:

1) iznomājamo ēku, telpu vai tirdzniecības vietu izvietojumu un numuru;

2) pārdevēja nosaukumu un reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā.

21.⁵pants. Tirdzniecības organizēšana ar pašvaldību saskaņojamās tirdzniecības vietās

Ministru kabinets izdod noteikumus, kuros paredz tirdzniecības veidus, kas saskaņojami ar pašvaldību, un reglamentē tirdzniecības organizēšanas kārtību.

V NODAĻA**PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS BIEDRĪBAS**

(nosaukumā grozījumi ar 27.10.2005.)

22.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību izveidošana

Patērētāji ir tiesīgi brīvprātīgi apvienoties biedrībās, kuru darbības mērķis ir aizsargāt patērētāju tiesības un kuras darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un attiecīgās patērētāju tiesību aizsardzības biedrības statūtiem.

(pantā grozījumi ar 27.10.2005.)

23.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību tiesības

Patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām ir tiesības:

1) kopā ar patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības un kontroles iestādēm piedalīties pārbaudēs, kas saistītas ar ražojamo un realizējamo preču un sniedzamo pakalpojumu kvalitātes prasību ievērošanu;

2) izskatīt patērētāju sūdzības un priekšlikumus, sniegt nepieciešamo palīdzību patērētājiem gadījumos, kad pārkāptas viņu tiesības;

3) iesniegt tiesā prasības pieteikumus patērētāju tiesību un interešu aizsardzībai un pārstāvēt patērētāju intereses tiesā;

4) iegādāties preces un pasūtīt pakalpojumus, lai veiktu preču, pakalpojumu un izgatavoto lietu salīdzinošo pārbaudi;

5) iesniegt Patērētāju tiesību aizsardzības centram priekšlikumu veikt šā likuma 25.panta astotajā daļā minētās darbības.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 27.10.2005.)

VI NODAĻA PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪBA UN KONTROLE

24.pants. Uzraudzības un kontroles iestādes

Šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzību un kontroli īsteno Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, citas kompetentas un pilnvarotas valsts iestādes sadarbībā ar pašvaldībām un patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām.

(pantā grozījumi ar 27.10.2005.)

25.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir Ekonomikas ministrijas padotībā, kas tiek īstenota pārraudzības formā.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktoru pēc ekonomikas ministra ieteikuma ieceļ amatā un atbrīvo no amata Ministru kabinets.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbības mērķis ir efektīvas patērētāju tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšana.

(4) Patērētāju tiesību aizsardzības centra galvenās funkcijas ir šādas:

1) tirgus uzraudzība un kontrole nepārtikas preču tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanas jomā, izņemot jomas, kurās saskaņā ar normatīvajiem aktiem tirgus uzraudzība un kontrole ir citu iestāžu kompetencē;

2) pārtikas un nepārtikas preču svara un mēra pareizas noteikšanas, kā arī pirkuma samaksas pareizas aprēķināšanas uzraudzība;

3) patērētāju tiesību aizsardzības valsts politikas īstenošanā iesaistīto uzraudzības un kontroles iestāžu un patērētāju tiesību aizsardzības nevalstisko organizāciju sadarbības organizēšana un koordinēšana;

4) par patērētāju tiesību pārkāpumiem saņemto patērētāju iesniegumu izskatīšana, palīdzības sniegšana patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kā arī patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana;

5) juridiskas palīdzības sniegšana patērētājiem viņu tiesību jautājumos;

6) patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi;

6¹) negodīgas komercprakses un reklāmas uzraudzība, izņemot zāļu un veterināro zāļu jomu, lai nodrošinātu patērētāju tiesību un ekonomisko interešu ievērošanu;

7) citas likumos un normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

(5) (daļa izslēgta ar 27.10.2005.)

(6) Aizstāvojot patērētāju tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir tiesības iesniegt tiesā prasības pieteikumu vai pieteikumu vai dot atzinumu lietā.

(7) Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonu izvirzītās prasības un dotie norādījumi likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros katrā konkrētajā gadījumā ir saistoši ražotājam, pārdevējam un pakalpojuma sniedzējam.

(8) Ja konstatēts patērētāju tiesību pārkāpums, kas skar patērētāju grupas intereses (patērētāju kolektīvās intereses), un tas var radīt zaudējumus vai kaitējumu patērētājiem, arī atsevišķam patērētājam, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, izvērtējis pārkāpuma raksturu un būtību, kā arī citus aspektus, ir tiesīgs veikt vienu vai vairākas šādas darbības:

1) ierosināt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs rakstveidā apņemas noteiktā termiņā novērst izdarīto pārkāpumu;

2) pieņemt lēmumu, ar kuru uzdod ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt pārkāpumu un veikt noteiktas darbības tā ietekmes novēršanai, nosakot termiņu šo darbību izpildei;

3) ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rakstveida apņemšanos ievietot Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā vai pieņemto lēmumu daļēji vai pilnībā ievietot Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā un publicēt laikrakstā «Latvijas Vēstnesis» (ar publicēšanu saistītos izdevumus sedz ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs).

(8¹) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saskaņā ar šā panta astotās daļas 1.punkta noteikumiem parakstījis rakstveida apņemšanos, tiek uzskatīts, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atzinis savu vainu konstatētajā pārkāpumā, un šādā gadījumā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nepieņem šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu. Ja apņemšanās netiek pildīta, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņem šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu un ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saucams pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

(8²) Pieņemot šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nepiemēro šā likuma 6.panta 2.¹daļas nosacījumu par neskaidru un neprecīzu līguma noteikumu tulkošanu.

(8³) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, saņemis personas iesniegumu par netaisnīgiem līguma noteikumiem vai citu patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu, izvērtē, vai ir pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums, kas radījis vai varētu radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm. Ja no iesniegumā sniegtās informācijas un tam pievienotajiem materiāliem neizriet, ka pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums, kas radījis vai varētu radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs neuzsākt administratīvo lietu. Šādā gadījumā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sagatavo personai atbildi.

(8⁴) Izskatot personu iesniegumus par patērētāju tiesību pārkāpumiem, kas skar vai varētu skart patērētāju kolektīvās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic uzraudzības pasākumus prioritārā secībā, ņemot vērā:

- 1) gada darba plānā noteiktās uzraudzības prioritātes;
- 2) iestādei piešķirto finanšu resursu maksimāli efektīvu izmantošanu;
- 3) par konkrēto personu un konkrēto pārkāpumu saņemto iesniegumu skaitu;
- 4) iespējamo vai nodarīto kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm;
- 5) pārkāpuma raksturu un ilgumu;
- 6) konkrēto tirgus sektoru.

(8⁵) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs apkopo un analizē datus par saņemtajām sūdzībām un iesniegumiem un šo informāciju izmanto nākamo periodu uzraudzības un kontroles programmu izstrādē. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs par aktuālajām sūdzībām un to tendencēm regulāri informē par attiecīgo jomu atbildīgo augstāko iestādi.

(9) Šā panta astotās daļas 2.punktā minētais lēmums ir spēkā ar brīdi, kad tas kļūst zināms adresātam. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā izpildi.

(10) Pirms šā panta astotās daļas 2.punktā minētajā lēmumā noteiktā termiņa beigām ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par noteikto darbību izpildi. Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs līdz termiņa beigām noteiktās darbības nav izpildījis vai nav informējis Patērētāju tiesību aizsardzības centru par to izpildi, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs piemēro par attiecīgo pārkāpumu paredzēto administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā.

(10¹) Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumus var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(11) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, piedzenot izdevumus par patērētāju iegādāto preču vai izmantoto pakalpojumu laboratorisko vai cita veida ekspertīzi, ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas.

(12) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs veidot konsultatīvo padomi, iekļaujot tajā valsts iestāžu, patērētāju tiesību aizsardzības biedrību, ražotāju, pārdevēju un pakalpojumu sniedzēju organizāciju pārstāvjus, kā arī izdot rekomendācijas patērētāju tiesību aizsardzības jautājumos.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 29.04.2004., 27.10.2005., 19.06.2008., 21.05.2009.)

25.¹pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmums par pagaidu noregulējumu

(1) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir pamats uzskatīt, ka ir vai var tikt pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums un tas var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, tas ir tiesīgs pieņemt kā pagaidu noregulējumu vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

1) uzliek ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par pienākumu nekavējoties izbeigt pārkāpumu;

2) aizliedz ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rīcību, kas var radīt pārkāpumu, ja tas vēl nav izdarīts, bet ir paredzams.

(2) Lēmums par pagaidu noregulējumu ir spēkā no tā paziņošanas brīža līdz brīdim, kad tas ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu tiek atcelts vai grozīts vai kad stājas spēkā Patērētāju tiesību aizsardzības centra galīgais lēmums.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu par pagaidu noregulējumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā 10 dienu laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Šā lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(4) Pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu par pagaidu noregulējumu tiesa izskata rakstveida procesā 14 dienu laikā.

(5) Tiesas lēmums par šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu nav pārsūdzams un stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

(jauns pants ar 21.05.2009.)

26.pants. Patērētāju sūdzību izskatīšana uzraudzības un kontroles iestādēs

(1) Patērētāji ir tiesīgi iesniegt sūdzības par šā likuma un citu patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu prasību pārkāpumiem Patērētāju tiesību aizsardzības centram un citām iestādēm, kuru kompetencē ir tirgus uzraudzība attiecīgajā jomā.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un citas iestādes, kuru kompetencē ir tirgus uzraudzība attiecīgajā jomā, ir tiesīga noteikt ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam termiņu, kurā jāsniedz rakstveida atbilde par patērētāja sūdzībā minētajiem pārkāpumiem.

(3) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram vai citai iestādei, kuras kompetencē ir tirgus uzraudzība attiecīgajā jomā, izskatot saņemto personas sūdzību par tās individuālo tiesību pārkāpumu, rodas pamatotas šaubas par to, ka sūdzības iesniedzējs nav patērētājs šā likuma izpratnē, jo attiecīgajā situācijā darbojies savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros, attiecīgā iestāde ir tiesīga pieprasīt, lai viņš noteiktā termiņā sniedz nepieciešamo informāciju (kredītu reģistrā esošās ziņas par sūdzības iesniedzēja saistībām, informāciju par veiktajiem darījumiem u.tml.), kas apliecina, ka attiecīgajā situācijā viņš darbojies kā patērētājs. Ja sūdzības iesniedzējs pieprasīto informāciju neiesniedz, iestāde ir tiesīga izbeigt sūdzības izskatīšanu.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 21.05.2009.)

VII NODAĻA

PATĒRĒTĀJA TIESĪBU PĀRKĀPUMA NOVĒRŠANA

27.pants. Patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu

(1) Patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no preces iegādes vai pakalpojuma saņemšanas dienas. Par preces iegādes dienu tiek uzskatīta diena, kad ražotājs vai pārdevējs nodevis un patērētājs pieņēmis attiecīgo preci.

(2) Ja ražotājs vai pārdevējs precei vai pakalpojuma sniedzējs pakalpojumam ir devis garantiju, pēc šā panta pirmajā daļā minētā termiņa beigām patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu visā atlikušajā garantijas termiņa laikā saskaņā ar garantijas dokumentā norādītajiem nosacījumiem.

(3) Kārtību, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu preci vai pakalpojumu, kā arī organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze, nosaka Ministru kabinets.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 19.06.2008.)

28.pants. Patērētāja tiesības, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece

(1) Patērētājs, kuram pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece, ir tiesīgs pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs veic vienu no šādām darbībām:

1) attiecīgi samazina preces cenu;

2) bez atlīdzības novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu;

3) apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem;

4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu.

(2) Prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam, ņemot vērā preces raksturu un paredzamo lietošanu.

(3) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas, patērētājs ir tiesīgs:

1) vispirms pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs bez atlīdzības novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem (izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams);

2) gadījumā, kad ražotājs vai pārdevējs nevar apmainīt preci vai saprātīgā termiņā novērst preces neatbilstību līguma noteikumiem, neradot neērtības patērētājam, - pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs samazina preces cenu vai atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam preces nolietojumam.

(4) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot preci, patērētājs nevar prasīt, lai ražotājs vai pārdevējs atceļ līgumu un atmaksā par preci samaksāto naudas summu. Preces neatbilstība līguma noteikumiem uzskatāma par maznozīmīgu, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatēts, ka preces neatbilstība nepazemina preces pamatfunkciju izpildes kvalitāti vai lietošanas īpašības un to var novērst, neradot vizuāli konstatējamas izmaiņas preces ārējā izskatā.

(5) Ja preces nepareiza vai nekvalitatīva uzstādīšana ir kļuvusi par iemeslu preces neatbilstībai līguma noteikumiem, bet preci uzstādījis pārdevējs vai trešā persona saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar pārdevēju, kā arī ja preci uzstādījis patērētājs saskaņā ar nepareizu (neprecīzu) vai valsts valodā netulkotu lietošanas pamācību, tad prece ir uzskatāma par neatbilstošu līguma noteikumiem un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt no pārdevēja šajā pantā paredzēto prasību izpildi.

(6) Šā panta pirmajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(7) Līguma noteikumiem neatbilstošas lielgarbārta preces un par 10 kilogramiem smagākas preces ekspertīzes veikšanai, nocenošanai, trūkumu novēršanai, apmaiņai vai līguma atceļšanai nogādā ražotājs vai pārdevējs uz sava rēķina. Ja ražotājs vai pārdevējs atsakās nogādāt preci, patērētājs ir tiesīgs nogādāt preci pats vai ar trešās personas palīdzību, bet uz ražotāja vai pārdevēja rēķina.

(8) Ja prece nogādā patērētājs, ražotājam vai pārdevējam triju dienu laikā pēc izdevumus apstiprinoša dokumenta saņemšanas jāatlīdzina izdevumi, kas patērētājam radušies sakarā ar preces nogādāšanu.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

29.pants. Patērētāja tiesības, ja sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums

(1) Patērētājs, kuram sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums, ir tiesīgs pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs veic vienu no šādām darbībām:

1) attiecīgi samazina pakalpojuma cenu;

2) bez atlīdzības novērš sniegtā pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājiem izdevumus par neatbilstības novēršanu;

3) izgatavo citu lietu no tāda paša vai tādas pašas kvalitātes materiāla vai sniedz līguma noteikumiem atbilstošu pakalpojumu;

4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par pakalpojumu samaksāto naudas summu.

(2) Ja pakalpojuma sniedzējs pazaudē vai sabojā patērētāja materiālu vai izstrādājumu, patērētājs ir tiesīgs pēc savas izvēles pieprasīt:

1) pasūtījuma izpildi no tāda paša vai līdzvērtīga materiāla;

2) materiāla vai izstrādājuma vērtības samaksu pēc tirgus cenām pieprasījuma dienā.

(3) Ja pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc pakalpojuma sniegšanas, patērētājs ir tiesīgs:

1) vispirms pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs bez atlīdzības novērstu pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai izgatavo citu lietu no tāda paša vai tādas pašas kvalitātes materiāla, vai sniedz līguma noteikumiem atbilstošu pakalpojumu (izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams);

2) gadījumā, kad pakalpojuma sniedzējs nevar izgatavot jaunu lietu, sniegt citu pakalpojumu vai saprātīgā termiņā novērst pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem, neradot neērtības patērētājam, - pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs samazina pakalpojuma cenu vai atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par pakalpojumu samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam lietas nolietojumam.

(4) Ja pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot pakalpojumu vai lietu, patērētājs nevar prasīt, lai pakalpojuma sniedzējs atceļ līgumu un atmaksā par pakalpojumu samaksāto naudas summu vai izgatavo citu lietu. Pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem uzskatāma par maznozīmīgu, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatēts, ka pakalpojuma neatbilstība nepazemina pakalpojuma vai lietas pamatfunkciju izpildes kvalitāti vai lietošanas īpašības un to var novērst, neradot vizuāli konstatējamas izmaiņas lietas ārējā izskatā.

(5) Ja pakalpojuma sniedzējs atsakās novērst pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem, patērētājs ir tiesīgs to novērst pats vai ar trešās personas palīdzību, bet uz pakalpojuma sniedzēja rēķina.

(6) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001., 27.10.2005.)

30.pants. Patērētāja tiesības, ja precī nepiegādā vai pakalpojumu nesniedz noteiktā termiņā

Ja patērētājs nesāņem precī līgumā noteiktajā termiņā vai ja pakalpojums no patērētāja neatkarīgu apstākļu dēļ nav izpildīts līgumā noteiktajā termiņā un patērētājs vairs nav ieinteresēts līguma izpildīšanā, patērētājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, sāņem samaksāto priekšapmaksu un pieprasīt radīto zaudējumu atlīdzību, izņemot gadījumu, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir rakstveidā vienojies ar patērētāju par termiņa nokavējumu.

31.pants. Patērētāja prasījumi saistībā ar patērētāja kredītēšanu

(1) Patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no attiecīgā patērētāja kredītēšanas līguma, ja viņš izmanto šā likuma 12.pantā paredzētās atteikuma tiesības un samaksa par precī vai pakalpojumu daļēji vai pilnībā veicama, izmantojot patērētāja kredītēšanas līgumu, kas noslēgts starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, vai izmantojot patērētāja kredītu, ko patērētājam piešķirusi trešā persona (kredīta devējs) saskaņā ar līgumu starp kredīta devēju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, vai izmantojot sadarbību starp kredīta devēju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju patērētāja kredītēšanā. Pārdevēja, pakalpojuma sniedzēja vai kredīta devēja pienākums ir septiņu dienu laikā atmaksāt patērētājam to naudas summu līdz ar procentiem, kura par precī vai pakalpojumu samaksāta līdz līguma atcelšanas brīdim. Šādā gadījumā nevar prasīt, lai patērētājs maksā līgumsodu vai zaudējuma atlīdzību sakarā ar patērētāja kredītēšanas līguma atcelšanu.

(2) Patērētājs ir tiesīgs prasīt patērētāja kredītēšanas līguma atcelšanu, ja viņš izmanto šā likuma 28.panta pirmās daļas 4.punktā vai trešās daļas 2.punktā, vai 29.panta pirmās daļas 4.punktā vai trešās daļas 2.punktā paredzētās tiesības un samaksa par precī vai pakalpojumu daļēji vai pilnībā veicama, izmantojot patērētāja kredītēšanas līgumu, kas noslēgts starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, vai izmantojot patērētāja kredītu, ko patērētājam piešķirusi trešā persona (kredīta devējs) saskaņā ar līgumu starp kredīta devēju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, vai izmantojot sadarbību starp kredīta devēju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju patērētāja kredītēšanā.

(3) Šā panta otrajā daļā minētajā gadījumā pārdevēja, pakalpojuma sniedzēja vai kredīta devēja pienākums ir atmaksāt patērētājam to naudas summu līdz ar procentiem, kura par precī vai pakalpojumu samaksāta līdz līguma atcelšanas brīdim. Patērētāja pienākums ir atdot precī pārdevējam vai sniegtā pakalpojuma rezultātā izgatavoto lietu - pakalpojuma sniedzējam. Pārdevējs, pakalpojuma sniedzējs vai kredīta devējs nevar prasīt, lai patērētājs maksā līgumsodu vai zaudējuma atlīdzību sakarā ar patērētāja kredītēšanas līguma atcelšanu.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

31.¹pants. Patērētāja tiesības, ja prettiesiski izmantota viņa maksājumu karte

(1) Ja prettiesiski izmantota patērētāja maksājumu karte, viņam ir tiesības prasīt kredītiestādei, kura patērētājam izsniegusi maksājumu karti, attiecīgā maksājuma atcelšanu vai prettiesiski debetētās summas atmaksāšanu.

(2) Ja patērētājs apgalvo, ka viņa maksājumu karte ir prettiesiski izmantota, un ja kredītiestāde, kura patērētājam izsniegusi maksājumu karti, nevar pierādīt, ka attiecīgais maksājums ir apstiprināts ar identifikācijas kodu vai kādu citu identifikācijas pierādījumu vai ka patērētājs ir rīkojies neuzmanīgi vai ar ļaunu nolūku, tā atmaksā prettiesiski debetēto summu.

(3) Kredītiestāde, kura patērētājam izsniegusi maksājumu karti, ir atbildīga par ļaunu nolūku, kā arī neuzmanību, ko tā pieļāvusi, sniedzot pakalpojumu saistībā ar patērētājam izsniegto maksājumu karti.

(jauns pants ar 27.10.2005.)

32.pants. Zaudējuma atlīdzības noteikšana

Zaudējuma atlīdzība tiek noteikta saskaņā ar Civillikumu, ņemot vērā to, ka:

- 1) patērētājam nav speciālu zināšanu par iegādātās preces vai saņemtā pakalpojuma īpašībām un raksturojumu;
- 2) pārdevēja atsaukšanās uz to, ka ražotāja sniegtā informācija par precī neatbilst patiesībai, neatbrīvo pārdevēju no atbildības.

33.pants. Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja atbildība

(1) Par šajā likumā un citos patērētāju tiesību aizsardzības normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību pārkāpumiem iestājas civiltiesiskā, administratīvā vai kriminālā atbildība.

(2) Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, kas atlīdzinājis patērētājam nodarīto zaudējumu vai atmaksājis par precī vai pakalpojumu samaksāto naudas summu, ir regresa prasījuma tiesības pret personu, no kuras iegādāta prece vai materiāli.

(3) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs vienojas ar trešo personu par preces vai pakalpojuma trūkumu novēršanu, tad šāda vienošanās neatbrīvo ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju no tiešās atbildības pret patērētāju.

(4) Ja preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem radusies ražotāja, pārdevēja, izplatītāja vai citas personas darbības vai bezdarbības dēļ, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs vērsties ar regresa prasību pret attiecīgajām personām.

(pantā grozījumi ar 22.11.2001.)

34.pants. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbrīvošana no garantijas saistību izpildes un zaudējumu atlīdzināšanas

(pants izslēgts ar 22.11.2001.)

35.pants. Atbildība par preces vai pakalpojuma trūkumu nenovēršanu termiņā

Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu.

VIII NODAĻA UZRAUDZĪBAS UN KONTROLES IESTĀŽU ATBILDĪBA

36.pants. Zaudējumu atlīdzināšana sakarā ar nepamatotu uzraudzības un kontroles iestāžu rīcību

(1) Ja noskaidrots, ka prece nepamatoti konfiscēta, nepamatoti apturēta tās ražošana, piedāvāšana vai pārdošana, nepamatoti noteikts preces ražošanas, piedāvāšanas un pārdošanas vai pakalpojuma sniegšanas aizliegums vai konstatēti citi uzraudzības un kontroles iestāžu pilnvaru pārkāpumi, kuru rezultātā ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam radušies zaudējumi, ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā celt tiesā prasību par zaudējumu un negūtās peļņas atlīdzināšanu.

(2) (daļa izslēgta ar 16.04.2003.¹, stājas spēkā ar 01.02.2004.)

(pantā grozījumi ar 16.04.2003.¹, stājas spēkā ar 01.02.2004.)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums «Par patērētāju tiesību aizsardzību» (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 46/47/48; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 5).

2. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās apstiprina Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikumu.

3. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās izdod noteikumus, kas reglamentē:

1) šā likuma 8.pantā minētā patērētāja kredītēšanas līguma nosacījumus;

2) šā likuma 9.pantā minētā līguma, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, nosacījumus;

3) šā likuma 10.pantā minētā distances līguma nosacījumus;

4) šā likuma 11.pantā minētā līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku nosacījumus.

4. Tiesības, kuras regulē šā likuma 31.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par patērētāja kredītēšanas līgumu.

5. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 9.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas.

6. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 10.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par distances līgumu.

7. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 11.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas reglamentē dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

8. Grozījumi šā likuma 27.panta pirmajā daļā, 28.panta trešajā daļā, 29.panta trešajā daļā un 31.panta otrajā daļā stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī. Līdz 2003.gada 1.janvārim patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem gada laikā pēc preces iegādes vai pakalpojuma saņemšanas.

(jauns punkts ar 22.11.2001.)

9. Ministru kabinets līdz 2002.gada 1.jūnijam izdod šā likuma 10.panta ceturtajā daļā un 27.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(jauns punkts ar 22.11.2001.)

10. Līdz šo pārējas noteikumu 9.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu izdošanai, bet ne ilgāk kā līdz 2002.gada 1.jūnijam ir spēkā šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) 1999.gada 24.augusta noteikumi N°299 «Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par nepienācīgas kvalitātes precī vai pakalpojumu un veicama preces vai izgatavotās lietas ekspertīze»;

2) 1999.gada 7.septembra noteikumi N°316 «Noteikumi par distances līgumu»;

3) 2001.gada 23.janvāra noteikumi N°29 «Mājsaimniecības veļas mazgāšanas mašīnu, veļas žāvēšanas mašīnu un kombinēto veļas mazgāšanas un žāvēšanas mašīnu marķēšanas noteikumi»;

4) 2001.gada 23.janvāra noteikumi N°30 «Mājsaimniecības ledusskapju un saldētavu marķēšanas noteikumi»;

5) 2001.gada 23.janvāra noteikumi N°31 «Mājsaimniecības krāšņu marķēšanas noteikumi»;

6) 2001.gada 23.janvāra noteikumi N°32 «Mājsaimniecības trauku mazgāšanas mašīnu marķēšanas noteikumi»;

7) 2001.gada 23.janvāra noteikumi N°33 «Mājsaimniecības spuldžu marķēšanas noteikumi».

(jauns punkts ar 22.11.2001.)

11. Šā likuma 8.panta piektā daļa stājas spēkā 2007.gada 10.jūlijā.

(jauns punkts ar 17.05.2007.)

12. Ministru kabinets līdz 2007.gada 3.jūlijam izdod šā likuma 8.panta astotajā daļā minētos noteikumus.

(jauns punkts ar 17.05.2007.)

13. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.septembrim izdod šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus, kuros paredz patērētāju kredītēšanas līgumā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, kā arī nosacījumus, kad patērētāja kredītēšanas līguma prasības var nepiemērot. Līdz šo noteikumu izdošanai piemērojami Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumi N°257 «Noteikumi par patērētāja kredītēšanas līgumu».

(jauns punkts ar 19.06.2008.)

14. Līdz 2009.gada 1.jūlijam ir spēkā Ministru kabineta 1999.gada 31.augusta noteikumi N°312 «Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības organizēšanas kārtība», kas izdoti saskaņā ar Saeimas 1993.gada 15.jūlijā pieņemtā Ministru kabineta iekārtas likuma 14.panta pirmās daļas 3.punktu.

(jauns punkts ar 21.05.2009.)

15. Šā likuma 25.panta 8.³, 8.⁴ un 8.⁵daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā, un šīs normas piemērojamas, izskatot sūdzības, kuras saņemtas pēc 2009.gada 30.jūnija.

(jauns punkts ar 21.05.2009.)

16. Šā likuma 25.panta 10.¹daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumi, kuri līdz 2009.gada 30.jūnijam apstrīdēti, iesniedzot iesniegumu Ekonomikas ministrijai, izskatāmi saskaņā ar tiem normatīvajiem aktiem, kuri bija spēkā dienā, kad Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņēma attiecīgo lēmumu.

(jauns punkts ar 21.05.2009.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 1985.gada 20.decembra direktīvas 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām;

2) Padomes 1986.gada 22.decembra direktīvas 87/102/EEK par to dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu, kuri attiecas uz patēriņa kredītu;

3) Padomes 1993.gada 5.apriļa direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos;

4) Eiropas Parlamenta un Padomes 1994.gada 26.oktobra direktīvas 94/47/EK par tiesību ieguvēju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem līgumos par tādu tiesību pirkšanu, kas uz laiku ļauj izmantot nekustamo īpašumu;

5) Eiropas Parlamenta un Padomes 1997.gada 20.maija direktīvas 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem;

6) Eiropas Parlamenta un Padomes 1998.gada 19.maija direktīvas 98/27/EK par patērētāju interešu aizsardzības izpildrakstiem;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 1999.gada 25.maija direktīvas 99/44/EK par dažiem patēriņa preču tirdzniecības aspektiem un saistītajām garantijām;

8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 23.septembra direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un ar kuru groza Padomes direktīvu 90/619/EEK un direktīvas 97/7/EK un 98/27/EK;

9) Padomes 2000.gada 29.jūnija direktīvas 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības;

10) Padomes 2004.gada 13.decembra direktīvas 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu.

(grozījumi ar 27.10.2005., 19.06.2008.)

Likums Sacimā pieņemts 1999.gada 18.martā.

Valsts prezidents

G.Ulmanis

Rīgā 1999.gada 1.aprīlī

Publikācija: «Latvijas Vēstnesis», 1999, N°104/105; «Ziņotājs», 1999, N°9.